

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СТАНОВЛЕННЯ ЯК НАУКИ

Носуленко І. І.

студентка 3 курсу

факультету права, економіки та кібербезпеки

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Калімбет І. Л.***

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики

факультету права, економіки та кібербезпеки

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

У 19 столітті почався по-справжньому науковий пошук методів і засобів, що створюють спроможність у вирішенні завдань з розкриття злочину.

У 19 столітті відзначається видатними науково– технічними відкриттями й винаходами, які створили можливість для пошуку речових доказів, виявлення ознак невідомого злочинця та його подальшого встановлення, викриття та ідентифікації.

Види: 1) На основі даних антропології співробітник поліцейської префектури Парижа Альфонс Бертільон у 1879 р. запропонував реєстрацію та ідентифікацію злочинців їхніми антропометричними даними шляхом виміру частин тіла.

2) У 1839 з'явилось повідомлення про винахід фотографії, який здійснили французькі інженери Дагер і Ньепс. В 70-ті р. було запропоновано робити фотозйомку злочинців в фас і профіль для подальшої їх реєстрації та упізнання. Бертільон сконструював спеціальну фотоустановку для здійснення впізнавальної фотозйомки, розробив правила, розробив спосіб здійснення впізнавальної фотозйомки.

3) У 1879 р. англійський чиновник Уільям Хермель та шотландський лікар Генрі Фолдс, прийшли до висновку про неповторність та індивідуальність папілярних візерунків пальців рук. З 1897 р. система дактилоскопічної реєстрації та ідентифікації була запроваджена в Індії, а з 1905 р. в країнах США і Європи.

В Росії дактилоскопія почала застосовуватися в тюрмах з 1906 р, в поліції з 1907 р. В 1909 р. у Варшаві, в 1911 р. в Одесі, а в 1912 р. у Санкт-Петербурзі були проведені перші дактилоскопічні експертизи в Росії.

4. Криміналісти в 19 ст. стали проводити наукові дослідження з вивчення механізму слідоутворення. Експертні дослідження слідів людини або на тілі людини та тварин, знярядь злому проводили судові медики.

5. Розповсюдження вогнепальної зброї серед населення та її використання у вчиненні злочинів викликало необхідність у дослідженні слідів та обставини пострілу ,самої зброї та боєприпасів.

В 1889 р. судовий медик Аакассаль підтвердив наявність особливостей сліди нарізів відстріляної кулі,що утворює можливість ідентифікації конкретної зброї.

6. В 19 ст. більшого значення набувають документи офіційного та особистого характеру, що стало використовуватися злочинцями для їхньої підробки, підпису й почерку їх виконавців.

В цей період почалося наукове дослідження письма і техніко криміналістичне дослідження документів.

Розвиток криміналістики у I половині XX століття

Німецький криміналіст-вчений і практик Альберт Вейнгарт в роботі «Криміналістична тактика. Керівництво з розслідування злочинів» проголошував, що розслідування кожного злочину повинно здійснюватися за певним методом, за систематично розробленим планом, пропонував застосувати розроблену ним програму розслідування.

Швейцарський криміналіст професор Лозанського університета в 1911 р. видає працю «Наукова техніка розслідування злочинів» в якій висвітлюються питання,пов'язані з тактикою проведення огляду і обшуку, особливостями розслідування деяких видів злочинів. В 1914 р. публікується робота криміналіста Альберта Гельвіга «Сучасна криміналістика»– психологія злочинців,підозрюваного, спосіб викриття підозрюваного.

У 20-ті р. з'являються цікаві роботи німецьких криміналістів Еріха Анушата «Мистецтво розкриття злочинів і закони логіки» та Ганса Шнейкерта «Вчення про прикмети для впізнання», «Таємниця злочинця та шляхи до її розкриття».

Певним підсумком досягнень криміналістики ,як науки щодо методів і засобів розкриття злочинів можна вважати видану працю в 1949 р. «Настільна книга слідчого».

Розвиток криміналістики в II половині XX століття

В 50-60 -ті р. продовжувались криміналістичні дослідження проблем криміналістичні техніки ,ідентифікації та судової експертизи, методики розслідування окремих видів злочинів .

Криміналістика -наука про закономірності виникнення, збирання, дослідження і використання доказів та оснований на таких

закономірностях засобах і методах судового дослідження і запобігання злочинів.

1970-1990 роки стали новим кроком у розвитку криміналістики. Особливу увагу в цей період було приділено теорії та методології криміналістики.

Іntenсивно розвивались криміналістичні дослідження в Україні.

В 1973 р. вийшов перший підручник з криміналістики, що включав вступ, кримінальну техніку, а в 1988 р.– його друга частина – методика розслідування окремих видів злочинів.

Сучасний стан криміналістики в Україні

В 90-ті р. були захищені докторські дисертації з питань криміналістичного науковознавства, проблем слідчої діяльності, криміналістичної тактики, криміналістичного прогнозування, розслідування осередків злочинів.

Криміналістична підготовка співробітників слідчих та оперативних підрозділів правоохоронних органів України проводиться в Національному університеті «Одеська юридична академія», в національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Національна академія внутрішніх справ.

В Україні створена мережа експертних установ Міністерства Юстиції, науково– дослідні інститути судових експертиз, здійснюють науково-методичні розробки. У складі Міністерства внутрішніх справ діють експертні служби: Державно науково– дослідний експертно–криміналістичний центр МВС України та науково-дослідні криміналістичні центри головних управлінь внутрішніх справ в обласних центрах, в УМВС окремих міст та на транспорті.

Вчені-криміналісти України ведуть співпрацю та мають наукові зв'язки з навчальними закладами, практичними органами та окремими криміналістами багатьох зарубіжних країн. Створено Міжнародний конгрес криміналістів, здійснюють участь криміналісти в міжнародних конференціях, що проводяться в Україні та в інших країнах.

Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого з 2010 р. видається міжнародний науково-практичний журнал «Криміналіст», на сторінках якого авторами різних країн висвітлюються актуальні питання криміналістики та судової експертизи.

Література:

1. Криміналістика: підручник / В.В. Пяковський, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.

2. Шеремет А.П., Криміналістика: навч. пос. (для студ. вищ. навч. закл.) А.П. Шеремет 2-ге [вид.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
3. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К.О.Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг, В.М. Плетенець, Ю.А.Чаплинська]. 2-е вид, перероб. і доп. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. – 480 с.
4. Криміналістика: навчальний посібник / за заг. ред. С.В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 540 с.
5. Настільна книга слідчого: Наук.-практ. видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. К : Видавничий дім «Ін. Юре», 2003.
6. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник. К : Кондор, 2005.
7. Криміналістика: підручник / За ред. М.І. Скригонюка. К., 2005. 496 с.

ОЗНАКИ УГОДИ ПРО ПРИМИРЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Олейник І. О.

*студентка 2 курсу магістратури
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Угода про примирення – це добровільна угода, яка укладається між потерпілим, підозрюваним чи обвинуваченим за ініціативою даних осіб, змістом якої є перелік дій обвинуваченої особи, спрямованих на найшвидше і повне відновлення прав потерпілого. Як зазначив Верховний Суд у постанові від 06.12.2018 у справі № 756/11661/17 угода про примирення являє собою ключовий інструмент узгодження інтересів учасників кримінально-правового конфлікту та забезпечення їх балансу. Адже сторони шляхом компромісних і взаємовигідних рішень між собою адаптують норми права про примирення щодо конкретного (їх) випадку, чим задовольняють свої інтереси, а в результаті і суспільні (публічні) інтереси.